

Tijdschrift voor Tandheelkunde

MEI 1931

XXXVIII JAARGANG

AFLEVERING 5

IN MEMORIAM Dr. H. DE GROOT

Nog levendig herinner ik mij den dag, waarop *Hendrik de Groot*, officier van Gezondheid voor het eerst de zalen van het Tandheelkundig Instituut op de Oude Gracht betrad; hij had zich reeds gespecialiseerd op het gebied der neus-, keel- en oorheelkunde, was als zoodanig werkzaam in het Militair Hospitaal te Utrecht en kwam zich nu bekwamen in de tandheelkunde. Met min of meer belangstelling doorworstelde hij de tandheelkundige techniek en mocht er in slagen na eenigen tijd op de patiëntenafdeeling werkzaam te worden gesteld en hier, vooral op de polikliniek ontstond zijn warme belangstelling voor de mondheelkunde. Algemeen belangstellend arts als hij was, zag hij spoedig in, dat er op het gebied van den mond voor den arts veel te verrichten was, maar hoewel de gewone tandheelkunde zijn belangstelling wel had, ging zijn hart toch van den beginne af uit naar de mondchirurgie. Al is het reeds lang geleden, toch staat het mij nog duidelijk voor den geest, hoe de eerste kaakcyste door hem in het Militair Hospitaal werd geopereerd en herinner ik mij het groote enthousiasme, waarmede hij toen reeds voor ons een cyste met mes en woorden blootlegde, een enthousiasme, dat hem zijn gansche leven is bijgebleven.

Vele jaren heb ik hem op zijn weg als chirurg kunnen volgen, de oorlog kwam, vele Belgische soldaten kwamen met oor-, neus- en keelafwijkingen in het Militair Hospitaal en velen van hen werden door de kundige hand van *de Groot*

van hun ernstige kwalen verlost Het opereeren op keel-, neus- en oorgebied was hij volkomen machtig, hij had een goede hand voor chirurgie, de durf en nauwgezetheid voor iederen chirurg zoo noodig, waren hem eigen.

Toen na eenige jaren ook de mondchirurgie volkomen in zijn macht was, de kaakcysten door hem in groote getale ontdekt en geopereerd werden (hij promoveerde 2 Dec. 1919 cum laude op een proefschrift „de Herkenning en behandeling van tandwortelcysten”), vele geïmpacteerte elementen door hem uitgebeiteld waren en tenslotte ook de groote mondchirurgie, het verwijderen der kaken met tumoren en de verhemeltespleet-operaties door hem verricht werden, toen bezaten wij in Nederland een arts, die specialist was in de neus-, keel-, oor- en mondheekunde en de chirurgie op deze gebieden volkomen beheerschte, voorwaar een groote zeldzaamheid, een unicum.

Het jaar 1918 kwam, na *Grevers* was het directoraat van het Tandheelkundig Instituut voor een jaar tijdelijk door mij waargenomen en waar het directoraat niet door mij begeerd werd, moest naar een definitieven directeur uitgezien worden. In de vele jaren, dat ik *de Groot* had waargenomen, had ik zooveel achting gekregen voor zijn uitgebreide algemeene en specieele medische kennis, voor zijn kunnen als chirurg, had ik zooveel bewondering voor zijn hartelijken omgang met zijn patiënten, voor zijn grondige menschenkennis, dat er voor mij geen twijfel bestond, dat, waar tevens organisatorische gaven bij hem aanwezig waren, *H. de Groot*, de aangewezen man was, voor het directeurschap van het tandheelkundig instituut. Hijzelf bleek destijds voor dit ambt veel te gevoelen, waarschijnlijk besepte hij niet ten volle, welke groote beslommeringen een directoraat van een tandheelkundig instituut met zich mede brengt. Maar hij was immers een ondernemend man.

Grevers bleef zijn lectoraat in tandanatomie, -histologie en -pathologie vervullen, hij had de leiding van de polikliniek reeds vroeger aan mij opgedragen en zoo moest voor den

nieuw te benoemen directeur een onderwijsopdracht gezocht worden; wij meenden destijds, dat deze voor *de Groot* moest luiden: „de kaakchirurgie”. Deze onderwijsopdracht is echter anders uitgevallen en zoo volgde 30 October 1918 de benoeming van *H. de Groot* tot lector in de tandheelkunde met de onderwijsopdracht „de mondheekundige diagnostiek en kaakchirurgie.” Hij aanvaardde 14 Febr. 1919 zijn ambt in een openbare les met een redevoering, getiteld: „de Tandheelkunde en andere medische wetenschappen.” Tevens werd hij benoemd tot directeur van het tandheelkundig instituut, welk directoraat door hem bekleed werd tot 1928.

In 1919 droeg ik de geheele polikliniek met de extractieafdeeling aan *de Groot* over. De polikliniek was door *Grevers* en mij steeds zuiver tandheelkundig gehouden, met uitzondering, dat het herkennen der meer medische afwijkingen in den mond er wel in betrokken werd. De therapie dezer afwijkingen en vooral de heekundige therapie werd niet beoefend, daarvoor werden de patiënten doorgezonden naar andere afdelingen der universiteit als chirurgie, oogheelkunde, keel-, neus- en oorheelkunde, huidziekten, inwendige ziekten.

Met de intrede van *H. de Groot* zou alles heel anders worden, het geheele beeld van de polikliniek ging veranderen, de tandheelkundige polikliniek werd meer een mondheekundige polikliniek, voor alle mondheekundige afwijkingen werd men voortaan op het tandheelkundig instituut geholpen, de volledige therapie werd gegeven. Dat kon, omdat *de Groot* de leider was. Er is door sommigen wel eens betwijfeld of de verschuiving van het tandheelkundig karakter der polikliniek naar het mondheekundig karakter bij den tegenwoordigen stand der tandheelkunde in Nederland en bij de tegenwoordige vooropleiding van den Hollandschen tandheelkundigen student wel paste en juist was. Hoe het ook zij, door *de Groot* werd de polikliniek een mondheekundige polikliniek in den waren zin van het woord.

Poliklinieken kenmerken zich steeds door groote bedrijvig-

heid, maar wie de polikliniek van *Dr. de Groot* heeft bijgewoond, die weet, dat hier de bedrijvigheid ten top werd gevoerd, in iedere kamer, in iedere stoel, in ieder hoekje was wat te zien, en meestal iets bijzonders, waaruit veel te leeren viel.

En tusschen al die vele studenten en patiënten, daar bewoog hij zich met zijn fijn besneden gelaat, bleek, het verschijnsel, dat ons reeds vele jaren met zorg vervulde. Altijd levendig, met vuur demonstreerend, opereerend, doceerend. Hij moest veel leven om zich heen hebben, dat was een levensbehoefte voor hem, het begrip rust kende hij niet, helaas.

Deze polikliniek is door hem tot een ongekende hoogte opgevoerd, alles wat nieuw was werd terstond ingevoerd, ik noem slechts het Polleren, de bestraling, de diathermie. De werkzaamheid der Röntgenafdeeling werd door *de Groot* met behulp van zijn bekwame rechterhand *Van der Linden* zeer verhoogd, zoodat het instituut nu in het bezit is van een volledige, zeer uitgebreide verzameling Röntgenfoto's, betrekking hebbende op het geheele gebied der stomatologie.

Zijn werkzame geest was niet tevreden, hij was te klein gehuisvest, de uitvoering van het nieuwe gebouw was niet bevredigend voor hem, hij kon zijn vleugels niet voldoende uitslaan, een te kleine jaarlijksche subsidie belemmerde hem, zijn polikliniek ideaal te maken. Sedert een jaar had hij weder een zijner wenschen tot uitvoering gebracht: direct aan de polikliniek verbonden een laboratorium voor bacteriologie en pathologische anatomie met daarin werkzaam een analyste, zoodat ieder ziektegeval direct met alle mogelijke onderzoeksmethoden onderzocht kon worden. Een wensch van hem die nooit vervuld is, was een eigen afdeling met een zestal bedden in het academisch ziekenhuis, waar hij zijn operatiepatiënten kon onderbrengen, want er werd veel door hem geopereerd. Het diaconessenhuis voorzag in deze behoefte van hem, terwijl zuster *van den Akker*, zijn operatiezuster steeds een voorbeeldige steun bij zijn operaties voor hem geweest is en die hij in hooge mate waardeerde.

De Groot was een verzamelaar, alles wat hij zag, werd vastgelegd in modellen, gewone foto's en Röntgenfoto's, zoodat niets voor later verloren ging en men geloove mij, dat de docent, die dit doet, zijn taak in sterke mate verzawaard en dat het heel wat energie kost in dezen niet te verslappen. *H. de Groot* verslapte nimmer.

Met zijn medisch onderwijs heeft *de Groot* wel succes gehad, zijn studenten hebben geleerd veel te herkennen, wat vroeger door anderen niet herkend werd en dit was de reden, dat zijn leerlingen eenmaal in de praktijk staande, vele gevallen herkenden, waarvoor zij de therapie aan *de Groot* toevertrouwden en zoo kwam het, dat zoovele patiënten met bijzondere gevallen van heinde en ver zijn polikliniek bezochten. Hij was vele tandartsen bij moeilijke gevallen tot steun.

H. de Groot was een zeer bekwaam arts met uitgebreide kennis, hij was een goed en zeer gevoelig mensch, voor zijn patiënten was hij de geneesheer met een warm hart, zij konden ten allen tijde zijn hulp inroepen, altijd stond hij direct voor hen klaar. Er ging van hem een zekere bekooring uit, hij gaf vertrouwen en ik heb dikwijls versteld gestaan, hoe hij den mensch, die in de put zat in korten tijd door zijn innemende opgewektheid er boven op wist te halen.

Hij was een geboren docent en bezat de gave het vele dat hij wist over te brengen op anderen; hij had een scherpe klinische blik, wist goed het waargenomene te duiden en te combineeren; hij was een goed diagnostiker en een ervaren voorzichtig chirurg.

Zijne demonstraties, want hij hield ervan veel te laten zien waren steeds glashelder, geen wonder, dat hij op vergaderingen gaarne gezien en gehoord werd en steeds kwamen wij tevreden thuis over wat hij ons geleerd had.

Van zijn studenten hield hij veel, had veel voor hen over, deed veel voor hen, getuige zijn excursies met hen en van hun kant hebben de studenten hem ondubbelzinnig doen blijken, dat de gevoelens van sympathie wederkeerig waren.

Als examinerator mag men zijn naam sieren met het epithe-

ton human, ik geloof, dat ik hem in de twaalf jaren, dat hij examineerde, het woord „onvoldoende” slechts een paar maal heb hooren uitspreken.

Zijn werklust was enorm groot, zijn werkkraft moest maar mede en waarschijnlijk heeft hij van zijn werkkraft te veel gevergd.

Als directeur kwam hij in een tijd, dat de omstandigheden zeer ongunstig waren, het aantal studenten groeide onrustbarend, het gebouw op de Oude Gracht was veel te klein. Dat het onderwijs nimmer gestagneerd heeft, mag een wonder genoemd worden; het heeft hem als directeur en ons docenten veel zorg gebaard, talloze moeilijkheden zijn overwonnen moeten worden. Deze tijd van grootē zorgen is zijn gezondheid niet ten goede gekomen.

Onder de leiding van *Dr. H. de Groot* heeft gedurende twee jaar de geheele voorbereiding plaats gevonden voor het nieuwe tandheelkundige instituut. Het nieuwe instituut was geheel in elkaar gezet, maar hij heeft niet mogen zien verrijzen, wat hij gewild had. Vele teleurstellingen heeft hij bij dezen nieuwbouw ondervonden en ingewijden weten, dat hij zich die sterk heeft aangetrokken, al sprak hij er weinig over.

Bij al die directeurszorgen kwam de zorg voor zijn groote onderwijsafdeeling, dat was te veel, en reeds vele jaren baarde ons zijne gezondheid ernstige zorg. Herhaalde malen in zijn leven heb ik getracht hem te bewegen, meer rust te nemen, maar hij kende geen rust, wilde er niet van hooren. In 1928 heb ik hem gelukkig weten te overreden, het directoraat neer te leggen om hierdoor rust in zijn leven te brengen. Hij heeft naar mij geluisterd en voornamelijk zijn gezondheid is de reden geweest, dat hij het directoraat neergelegd heeft. Er werd hierdoor een groote last van zijn schouders genomen en wij allen hebben gezien, hoe hij opleefde en zich nu met alle kracht kon wijden aan zijn onderwijs en particuliere praktijk. Want als 's morgens de vermoeiende onderwijstaak achter den rug was dan kwam 's middags en

ook dikwijls 's avonds nog zijn drukke eigen praktijk en zo ging dag in dag uit dit werkzame rusteloze leven voort.

Op 28 April zou hij 's middags de laatste eer gaan bewijzen aan zijn schoonvader, die te Velp begraven werd, 's morgens geeft hij nog college en houdt nog opgewekt polikliniek, gaat na afloop daarvan in een auto naar Velp en 's middags wordt op het kerkhof plotseling zijn levensdraad doorgesneden.

Hij is niet meer, wij hebben onzen goeden vriend verloren en wij staren diep verslagen naar het voorste gedeelte van het instituut, waar hij zijn polikliniek hield, de polikliniek gaat door, maar zijn sympathieke figuur missen wij, zijn opgewekte stem hooren wij niet meer, zijn bureaustoel staat leeg en op zijn bureau zie ik chaotisch zijn patiëntencorrespondentie van dien dag door elkaar liggen, midden in zijn werk is hij weggenomen. Het wordt mij ernstig duidelijk, wie ons hier ontvallen is. En reeds den eersten dag dat de polikliniek voortgang moet hebben en hij als leider er niet meer is, wordt het ons klaar, nu niet theoretisch, maar in de praktijk, hoe groot de tegenstelling mond- en tandheeskunde is.

Het bedrijf, zooals hij het voerde kan geen voortgang meer hebben, er is geen plaatsvervanger voor hem aanwezig, het karakter der mondheeskundige polikliniek moet plotseling weer veranderen, en zal weer tandheeskundig moeten worden, er zal een teruggang moeten plaats vinden.

En zoo staan wij door het veel te vroegtijdig heengaan van *de Groot*, acuut voor het groote vraagstuk van de richtingbepaling in het tandheeskundig onderwijs. Ik weet, dat *de Groot* zich zelf zeer goed bewust was van zijn uitzonderlijke positie en dat hij zelf in dezen de toekomst somber inzag.

Zoo is dit werkzame, vruchtbare leven van *Dr. H. de Groot* te vroeg afgesneden; aan de tandheeskunde in Nederland is door zijn heengaan een gevoeligen slag toegebracht en ik vrees, dat het ons groote zorg zal brengen een opvolger voor

hem te vinden, zonder dat het gehalte van zijn polikliniek achteruit gaat. Het kon wel eens blijken, dat *Dr. H. de Groot* niet te vervangen is.

Laten wij dankbaar zijn voor alles, wat hij ons in zijn leven geschonken heeft en laten wij een vriendelijke herinnering aan hem bewaren. Moge de rust, die hij zich in zijn leven zelf nooit gunde, hem nu deelachtig geworden zijn.

Hij ruste in vrede.

Utrecht, 30 April 1931.

J. A. W. VAN LOON.